

Голас Радзімы

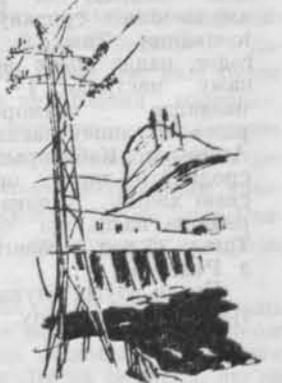
ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

№ 8 (693)

Студзень 1963 г.

Год выдання 9-ы

БУДЗЕ ЗРОБЛЕНА Ў ГЭТЫМ ГОДЗЕ

У канцы снежня мінулага года адбылася восьмая сесія Вярхоўнага Савета БССР пятага склікання. Яна разгледзела і зацвердзіла план развіцця народнай гаспадаркі і бюджэт рэспублікі на бягучы год. Вось як гэта выглядае ў лічбах.

● На фінансаванне народнай гаспадаркі будзе затрачана 686 212 тысяч рублёў, на сацыяльна-культурныя мерапрыемствы — 704 399 тысяч рублёў.

● Планам на 1963 год намечана павялічыць выпуск валавой прадукцыі ў параўнанні з мінулым годам на 8 працэнтаў.

● Валавая прадукцыя электра- і цеплаэнергіі

ўзрасце ў параўнанні з 1962 годам на 16,9 працэнта, радыёэлектроннай прамысловасці — на 21,8 працэнта, машынабудавання і металапрацоўкі — амаль на 14 працэнтаў.

● Вытворчасць электраэнергіі павялічыцца да 5 480 мільёнаў кілаватгадзін, што на 15,9 працэнта больш мінулага года. Намечана пабудаваць 1 200 кіламетраў ліній электраперадачы напружаннем 35—220 кілавольт.

● У топлівым балансе рэспублікі вялікае месца зоймуць газ і нафта. Расход гэтых відаў паліва ўзрасце супраць 1960 года ў 7,9 раза. Здабыча торфу павялічыцца на 32 працэнта. Капіталаўкла-

даны на будаўніцтва прадпрыемстваў хімічнай прамысловасці ўзрасць супраць мінулага года амаль на 90 працэнтаў.

● Вытворчасць трактараў і сельскагаспадарчых машын павялічыцца на 25 працэнтаў, падшыпнікаў — на 13, цяжкага машынабудавання — на 8,5 працэнта.

● Пачнецца будаўніцтва чыгуналіцейнага завода «Цэнтраліт» у Гомелі і завода пластмасавых вырабаў у Барысаве магутнасцю 11 тысяч тон пластмасавых вырабаў у год.

● Вытворчасць вылічальнай тэхнікі ў параўнанні з 1962 годам узра-

сце больш чым у два разы, прыбораў і сродкаў аўтаматызацыі, кантролю і рэгулявання тэхналагічных працэсаў — у 1,4 раза, оптыка-механічных прыбораў і апаратаў — у 1,6 раза.

● У бягучым годзе прадугледжана павялічыць вытворчасць харчовых прадуктаў больш чым на 5 працэнтаў супраць 1962 года.

● Уступяць у строй цукровы завод у Жабінцы, мясакамбінат у Міёрах, масласырзавод у Верхнедзвінску (былая Дрыса), заводы масла і сухога малака ў Слоніме і Петрыкаве, хлебазавод у Салігорску, піваварны завод у Мар'ілёве, завод

кармавога біяміцну ў Обалі.

● Капіталаўкладанні ў народную гаспадарку рэспублікі ў 1963 годзе складуць 641,7 мільёна рублёў.

● Перавозкі пасажыраў аўтамабільным транспартам ўзрасць на 13,2 працэнта, паветраным транспартам — на 37,5 працэнта. Будзе адкрыта 156 новых аўтобусных маршрутаў, 10 авіяліній, 12 таксаматорных паркаў, 20 пунктаў пракуратуры легкавых аўтамабіляў.

● Сельская гаспадарка рэспублікі атрымае 7,8 тысячы трактараў, 2,6 тысячы зернявых і 2,5 тысячы сіласаўборачных камбайнаў, 7,3 тысячы трактарных прычэпаў і многа іншых машын.

● Будзе асушана і распрацавана 170 тысяч гектараў балот і забалочаных зямель.

● Намечана пабудаваць 6 100 кіламетраў ліній электраперадачы для сельскай электрыфікацыі, электрыфікаваць 300 калгасаў і 54 саўгасы.

● Нацыянальны даход БССР у параўнанні з 1962 годам павялічыцца больш чым на 8 працэнтаў. Прадугледжаны рост заробтнай платы на 2 працэнта.

● За кошт дзяржаўных капіталаўкладанняў, кааператыва і індывідуальнага будаўніцтва намечаны ўвод 1,5 мільёна квадратных метраў жылой плошчы і з дапамогай дзяржаўнага крэдыту — 100 тысяч квадратных метраў.

● Будзе газіфікавана яшчэ 50 тысяч кватэр, з іх 30 тысяч на прыродным газе.

● Намечана адкрыць 28 новых клубных устаноў, закончыць будаўніцтва Віцебскага драматычнага тэатра на 800 месцаў, кінатэатраў — на 2 600 месцаў.

● Кантынгент вучняў у агульнаадукацыйных школах павялічыцца на 74 тысячы чалавек, колькасць вучняў у школах-інтэрнатах, школах і групах з падоўжаным днём — на 32,5 працэнта.

● У вясну рэспублікі будзе прынята 20 820 чалавек — на 7,9 працэнта больш, чым у мінулым годзе, і ў сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы — больш на 17,4 працэнта.

● На канец года бальнічная сетка рэспублікі будзе мець 71 тысячую ложкаў, што складзе 84 ложкаў на 10 тысяч жыхароў замест 79,7 к канцы 1962 года.

● Дзяржаўны бюджэт БССР па даходах і расходах складзе 1 476 561 тысяч рублёў. Галоўнай крынічай паступленняў у бюджэт з'яўляюцца даходы ад сацыялістычнай гаспадаркі.

Па светлым шляху

Пасля другой сусветнай вайны ў выніку гістарычных перамог Савецкага Саюза над гітлераўскімі захопнікамі і японскімі мілітарыстамі, у выніку вызваленчага руху народаў Еўропы і Азіі ўтварылася сусветная сацыялістычная сістэма. Зараз з Савецкім Саюзам па светлым шляху сацыялізма і камунізму ідуць многія краіны свету. Звыш мільярда людзей на нашай планеце будуць новае грамадства. Галоўная рыса нашага часу заключаецца ў тым, што сусветная сацыялістычная сістэма ператвараецца ў рашучы фактар развіцця чалавечага грамадства.

Краіны народнай дэмакратыі, якія будуць сацыялізм, карыстаюцца братай дапамогай, падтрымкай, велізарным вопытам Савецкага Саюза. Большасць краін сацыялістычнага лагера мелі ў мінулым сярэдні і нават нізкі ўзровень эканамічнага развіцця, большасць з іх былі аграрнымі краінамі з дрэнна развітай прамысловасцю. Цяпер прамысловая база, на якую абав'язана будзе сацыялізм, становіцца ўсё больш магутнай. Уздзельная вага прамысловай вытворчасці краін сацыялізма ў прамысловай вытворчасці свету няўхільна расце. На долю сацыялістычнай сістэмы, якая ахоплівае 26 працэнтаў тэрыторыі зямнога шару, у 1960 годзе даводзілася каля 36 працэнтаў, а па раду важнейшых відаў прамысловай і сельскагаспадарчай прадукцыі — каля паловіны сусветнай вытворчасці. Доля краін сацыялізма ў сусветнай здабычы вугалю ў 1960 годзе складала 52,1 працэнта, у вытворчасці сталі — 30,8 працэнта, электраэнергіі — 20,5 працэнта і г. д. У 1961 годзе індустрыя сацыялістычных краін развілася ў чатыры разы хутчэй, чым прамысловасць капіталістычнага свету. Велізарныя поспехі дасягнуты ў развіцці сельскай гаспадаркі, павысіўся жыццёвы ўзровень народа. Кожны год прыносіць новыя перамогі.

Краіны сацыялістычнага лагера звязвае самая цесная дружба і мірнае ўзаемавыгаднае супрацоўніцтва. Важнае месца ў сістэме ўсебаковых сувязей займае знешні гандаль сацыялістычных краін. Кожная краіна імпартае тое, што патрэбна для яе народнай гаспадаркі, і экспартуе тавары, патрэбныя іншым краінам. Развіваючы ўзаемавыгадны таваразварот унутры сацыялістычнага лагера, гэтыя краіны не адмаўляюцца ад сусветнага капіталістычнага рынку. У галіне эканамічных узаемаадносін з капіталістычнымі краінамі сацыялістычныя краіны кіруюцца прынцыпам мірнага суіснавання.

Эканамічнае супрацоўніцтва паміж краінамі сацыялістычнага лагера выражаецца ў тым, што найбольш развітыя прамысловыя краіны аказваюць дапамогу іншым сацыялістычным краінам у развіцці рашучых галін народнай гаспадаркі. Тэхнічная дапамога, якую аказвае адна краіна другой, не звязваецца палітычнымі, ваеннымі і іншымі ўмовамі, якія б закрывалі сувэрэнітэт любой краіны. Сацыялістычныя дзяржавы не ўдзельнічаюць у прыбытках прадпрыемстваў, якія будуць з іх дапамогай.

У лагера сацыялізма вялікае будучае. Развіццё эканомікі, заснаванае на выкарыстанні пераваг, закладзеных у самой прыродзе новага грамадскага ладу, дае магчымасць нарошчваць тэмпы, павялічваць аб'ём вытворчасці, павышаць жыццёвы ўзровень народа. Савец-

кі Саюз, які першым ідзе да камунізму, аблягае і паскарае рух да яго ўсёй сусветнай сацыялістычнай сістэмай.

Бурны рост міжнароднага камуністычнага руху, умацаванне яго аўтарытэту і ўплыву сярод шырокіх народных мас асабліва ярка дэманструюць з'езды марксісцка-ленінскіх партый. Нядаўна адбыліся з'езды братніх партый Балгарыі, Венгрыі, Чэхаславакіі. Закончыў сваю работу VI з'езд Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі. З'езд паказаў: камуністычныя і рабочыя партыі магутнага лагера сацыялізма добра разумеюць, што важнейшай умовай далейшых поспехаў у барацьбе за мір і сацыялізм з'яўляецца ўмацаванне адзінства сусветнай сацыялістычнай сістэмы, згуртаванасць, салідарнасць усіх сіл рабочага руху.

«Калі ў нас з'явіліся разыходжаныя на якіх-небудзь ідэалагічных пытаннях, можа нават даволі важных пытаннях, — сказаў на з'ездзе М. С. Хрушчоў, — нам неабходна дабівацца правільнага разумення гэтых пытанняў. Мы не павінны пры гэтым упадаць у крайнасць і дапускаць суб'ектывізм у ацэнцы агульнага становішча ў той ці іншай краіне».

Тое, што сацыялістычная сістэма з'яўляецца сцяганосцам барацьбы за мір, за дэмакратыю, за нацыянальна-незалежнасць, узнімае яе значэнне ў вачах усяго чалавецтва. Кожную перамогу сацыялістычнага лагера сумленныя людзі на зямным шары разглядаюць як сваю ўласную перамогу, як залог поспеху ў барацьбе за мір і шчаслівае жыццё.

Вялікай папулярнасцю ў жыхароў Гродна карыстаецца народны ансамбль песні і танца «Нёман». На здымку: выступленне ансамбля. Саліст ансамбля — рэмігрант Канстанцін Гарустовіч.

НА ЗЯМЛІ БАЦЬКОУ

Пасля доўгіх блуканняў...

Цяжкім і бязрадасным было маё дзяцінства. Мізэрны кавалачак, які меў мой бацька, не даваў амаль ніякіх сродкаў да існавання. Таму ў 1927 годзе, паддаўшыся агульнаму настрою і прапагандзе «заморскага раю», я рашыў паехаць у Амерыку. Каб прыдбаць сродкаў на дарогу, прадаў сваю хачіну. Жонка перайшла жыць да брата. Так у 25 год я развітаўся з Радзімай.

Пасля доўгіх блуканняў трапіў у Аргенціну. Пра-

цаваў на розных прыватных будоўлях, бо на дзяржаўныя работы эмігрантаў не прымалі. У апошні час працаваў майстрам на будоўніцтве банка ў Буэнас-Айрэсе. Умовы працы былі цяжкія. Заказчыкі не забяспечвалі будоўлю матэрыяламі, рабочыя прастойвалі, мала зараблялі. Як майстар я не мог абыхава глядзець на ўсё гэта і нярэдка ўступаўся за рабочых. Павінен заўважыць, што як спецыяліст я карыстаўся пэўным аўтарытэтам і са мной лічыліся іншы раз і гаспадары. Вось тут і прапанавалі яны мне здзелку з сумленнем. «Не звяртай, маўляў, увагі на рабочых, падтрым-

лівай нас, і мы будзем табе больш плаціць».

На гэтыя агідныя прапановы я адказаў прыкладна так: «У панах мне хадзіць не да твару, і свайму рабочаму сумленню я не збіраюся здрадзіць». Пасля такой размовы мне давалося пакінуць будоўлю.

Ніколі не забыць мне таго шчаслівага дня, калі я атрымаў дазвол на вяртанне на Радзіму. Гэта было ў 1954 годзе. Як толькі я ступіў на родную зямлю, адразу ж убачыў другі свет, дзе жыўць шчаслівыя, вольныя людзі на вольнай зямлі.

Цяжка апісаць словамі тыя вялікія перамены, якія я ўбачыў на роднай

зямлі. Зніклі хутары, бядняцкая цераспалосіца. Як вокам акінуць раскінуліся калгасныя масівы. Непазнавальна змянілася і аблічча роднай вёскі. На шырокіх вясковых вуліцах усё больш становіцца светлых, прасторных дамоў пад шыферам і чарпіцай. Зараз у Цне выдатная васьмігадовая школа, а побач, у Кажан-Гарадку, — дзесяцігодка. Там жа лабудавана і ўчастковая бальніца. У кожнай вёсцы — клубы. Ну, якое ж параўнанне з тымі змрочнымі часамі, калі, як я памятаю, на дванаццаць вёсак у нас быў адзін фельчар, а сялянскія дзеці зусім не мелі магчымасці вучыцца.

Адразу ж пасля вяртання з-за мяжы Савецкая дзяржава выдала мне беззваротную грашовую дапамогу ў суме 1 000 рублёў, адпусціла лес на будоўніцтва дома. Мясцовы калгас дапамог вывезці яго аўтамашынамі. І праз год я пабудоваў сабе новы дом.

Мне даручылі ў калгасе кіраваць аднаўленнем вядзючага млына ў Кажан-Гарадку, загадкама якое я і працую цяпер.

Добра жыўць у нас усё калгаснікі. Як не падобная іх цяперашняя праца на цяжкую працу былога селяніна — аднаасобніка! Усе працаёмкія працэсы ў паліводстве і жыллагадоўлі выконваюцца

машынамі і механізмамі. Дастаткова сказаць, што ў нашай арцелі налічваецца цяпер 21 аўтамашына, 10 трактараў, 5 збожжаўборачных і 2 сіласаўборачных камбайны і іншая тэхніка. Калгас мае дзве электрастанцыі — у вёсках Дрэбск і Кажан-Гарадок.

Усе калгаснікі актыўна змагаюцца за паспяховае ажыццўленне рашэнняў XXII з'езда Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Ганаруся, што ў гэтую вялікую справу ўношу свой паслыны ўклад і я.

Іван ЛУД.

Вёска Цна
Лунінецкага раёна
Брэсцкай вобласці.

АЛЯКСЕЙ МАЦКОВІЧ — КАЛГАСНЫ БРЫГАДЗІР

Чарнакі. Тут жыўць і працуюць калгаснікі чацвёртай брыгады сельскагаспадарчай арцелі «Бальшавік» Камянецкага раёна. Кідаюцца ў вочы зрубы новых дамоў. Вёска будуюцца.

У адным з новых дамоў, які стаіць у канцы вуліцы, жыве сям'я Аляксея Афанасьевіча Мацковіча — чалавека з цікавым лёсам, які тройчы нанова пачынаў сваё жыццё.

Куды толькі не кідаў яго лёс бедняка! Адслужыўшы ў 1933 годзе ў польскай арміі, Аляксей Мацковіч ажаніўся з такой жа, як і сам, беднай сялянскай дзяўчынай. Зямлі ў іх было мала, і Аляксей вымушаны быў кінуць дом, бацькоў і шукаць работу. Будоваў дамы, працаваў на англійскай лясной біржы ў Белаўежскай пушчы. І ўсё ж выпадковага заробку не хапала на

ўтрыманне сям'і. У 1938 годзе Аляксей Мацковіч вымушаны быў пакінуць Радзіму і ў пошуках работы паехаць разам з сям'ёй за акіян. Паехалі на чужыну Трафім Уласюк, Рыгор Грыб і многія іншыя.

Так бядняк-беларус апынуўся ў Парагваі, у калоніі Домінг-Бад. Там ён купіў крыху зарослай сучэльным лесам зямлі і пачаў «новае жыццё». Дзесяць год амаль катаржнай працы... Лепшыя гады маладосці пайшлі на тое, каб карчаваць лес, зрабіць зямлю хоць колькі-небудзь прыгоднай для пасеву. І ўсё дарэмна. Калі Аляксей Афанасьевіч і яго жонка, пераканаўшыся ў бясплённасці сваіх намаганняў, вырашылі паехаць з Парагвая, дык ніхто нават не захацеў купіць у іх зямлю і дом.

У 1948 годзе сям'я Мацковічаў пераехала

ў Аргенціну і пасялілася ў прыгарадзе Буэнас-Айрэса, дзе Аляксей Афанасьевіч разам з сынам Яўгеніем стаў працаваць на мэблевай фабрыцы.

Пражыўшы многія гады ў так званым «вольным свеце», Аляксей Афанасьевіч зразумеў, што гэты «вольны свет» толькі для багатых, а ён як быў бяспраўным бедняком, так і застаўся. І ён цвёрда вырашыў вярнуцца на Радзіму.

У кастрычніку 1955 года сям'я Мацковічаў пасля семнаццацігадовага вандравання на чужыне вярнулася на Радзіму. Аляксею Афанасьевічу адразу ж прапанавалі работу і кватэру ў Брэсце, але пабыўшы ў сваёй роднай вёсцы Чарнакі, паглядзеўшы, як жыўць землякі, вырашыў застацца ў калгасе «Бальшавік» і працаваць разам з усімі калгаснікамі, якія з радасцю пры-

нялі яго ў сваю дружную працоўную сям'ю.

Дзяржава і калгас аказалі сям'і Мацковічаў вялікую матэрыяльную дапамогу Аляксею Афанасьевічу стаў працаваць у будоўнічай брыгадзе. Калгаснікі ацанілі працавітасць Аляксея Афанасьевіча і неўзабаве аднадушна выбралі яго сваім кіраўніком. Вось ужо семы год як ён узначальвае брыгаду.

Нядаўна ў жыцці Мацковіча адбылася яшчэ адна важная падзея — ён быў прыняты ў рады ляснянскай Камуністычнай партыі.

А як жа жыўць астатнія члены сям'і Мацковічаў? Вось што гаворыць аб гэтым сам Аляксей Афанасьевіч:

— Радуюся я шчасліваму лёсу сваіх дзяцей. Узяць хоць бы майго сына Яўгенія. Жыве ён у Мінску, працуе на мэблевай фабрыцы. Ажаніўся. У сына новая, добра абсталяваная кватэра. Сабраў грошы і хоча купіць аўтамашыну «Масквіч». Старэйшая дачка таксама жыве ў Мінску, працуе на швейнай фабрыцы, а маладшая дачка вучыцца ў тэхнікуме. Усе жыўць добра, усё ўпэўнены ў сваім заўтрашнім дні, у сваёй будучыні.

В. БРАДЭНІК.

ВЯРТАННЕ

У незабыўным 1939 годзе ў далёкую Аргенціну птушкай прыляцела радасная вестка: савецкія людзі працягнулі руку дапамогі сваім заходнім братам. Меў бы Мікалай Данілавіч Лавіновіч крылы — адразу паляцеў бы на радзіму. Цэлы месяц дабіваўся ён дазволу паехаць у родную Беларусь. Але дзе там: аргенцінскія ўлады і слухаць не хацелі пра вяртанне ў камуністычную краіну.

А ў хуткім часе ўвесь свет ускалыхнула вайна. Загінула апошня надзея вярнуцца да родных і блізкіх.

— Відаць, браткі, не ўбачыць нам над сабою роднага неба, — гаварыў Мікалай сваім сябрам-гаротнікам.

Хто-ніхто з іх быў усё-такі іншай думкі. Іншай думкі былі і аргенцінскія камуністы, і прафсаюзныя дзеячы. А калі ў прафсаюзе грузчыкаў тайна збіраліся сродкі для дапамогі Савецкаму Саюзу, Мікалай, не задумваючыся, выслаў са свайго кашалька ў прафсаюзную касу ўсе свае зберажэнні да апошняга пеза.

Не было канца бадзянням і пасля вайны. Толькі ў 1956 годзе ў савецкім пасольстве яму ўручылі савецкі пашпарт.

Сэканомленых 3 800 пеза якраз хапіла на білет ад Буэнас-Айрэса да Адэсы.

І вось ён зноў на пагорку, дзе стаяў больш чвэрці века таму назад. «Праехаў. Ат, дзівак, паслухаўся правадыка». І спыняе прахожата:

— Скажы, браток, гэта — Малькавічы?

— Але, Малькавічы.

Не паверыў.

— Я пра вёску Малькавічы пытаюся.

— Гэта і ёсць вёска Малькавічы.

Даўно не плакаў Мікалай Данілавіч. Цярплівы і ўпарты, ён прывык моўчкі пераносіць усё, што ні пасылаў яму лёс. А тут не стрымаўся — заплакаў. Але з чым параўнаеш слёзы радасці!

Ішоў паволі, каб нічога не прамінуць, адразу ўсё ўбачыць. Вось дык чуд: на месцы колішняй пустэчы — прыгожае вялікае паселішча: у зеляніне дрэў — вясковая бальніца; на самым высокім месцы — сельскі дом культуры, прасторны і светлы; непадалёк — двухпавярховы гмах школы-дзесяцігодкі; воддаль — бібліятэка. Адрыўкі гудок спыніў Лавіновіча пасярод вуліцы. Азірнуўся. За густой, вельмі густой чародкай высокіх галінастых бяроз убачыў лесазабуд. Здзівіла мноства магазінаў. Каля сельмага, што стага на лку, суцішыў крок. Кінуў позірк на шыльды, што трапляліся па дарозе: «Пошта», «Хлеббалякарня», «Шавецкія і кравецкія майстэрні», «Ашчадная каса». Падумаў: «Відаць, ёсць што людзям захоўваць, калі і ў вёсцы ёсць ашчадная каса».

...Позна ўвечары Мікалай Данілавіч перагарнуў у памяці апошнюю старонку сваёй апошэці пра шчасце.

— Цяпер вось ужо шосты год працую на заводзе хімлесаўчастка. Работа лёгкая, старыкоўская. Да ста рублёў у месяц зарабляю. А нядаўна прэмію атрымаў.

Закрываю і хаваю ў кішэню нязменны спадарожнік журналіста — блакнот. Дзякую гаспадару ўтульнай пяціценкі за

яго расказ і прашу прабачэння, што патурбаваў.

— Куды ж вы? — схамянуўся Мікалай Данілавіч. — Заставайцеся ў нас начаваць. Хата — як зван: месца хопіць. Павячэраем разам. Гаспадыня свежымі сырадомам пачастуе. Ёсць і сала і да сала.

На вясковай вуліцы, залітай электрычным святлом, голасна спявалі дзяўчаты, жартавалі хлопцы. Было шумна, мінагалюдна. А за лесам, як і ўдзень, дружна ракаталі маторы экскаватараў. Там, ужо асвоіўшы больш чым пяцьсот гектараў першакласнейшых тарфянікаў, калгасныя механізатары працягвалі наступ на балоты...

Васіль ПРАСКУРАЎ.

В. Малькавічы

Ганцавіцкага раёна.

Жэня АСІПОВІЧ (на верхнім здымку злева) зусім нядаўна вярнулася разам з сям'ёй з Францыі. Дзяўчына паступіла вучаніцай на Мінскі электратэхнічны завод. Тут ёй усё падабаецца. Яна актыўна ўдзельнічае ў грамадскім жыцці, захапляецца спортам. Нядаўна моладзь заводу прыняла яе ў рады Ленінскага камсамола. З вялікай цікавасцю асвойвае Жэня прафесію электрамонтажніцы. На здымку: Жэня Асіповіч і брыгадзір брыгады камуністычнай працы Марыя Чварнова за работай.

На ніжнім здымку вы бачыце Ваню ТАРЛЕЦКАГА — рэмігранта з Аргенціны. Працуе ён слесарам Пінскага раённага аддзялення «Белсельгастэхнікі». Нядаўна Ваня атрымаў атэстат сталасці пасля заканчэння Малатковіцкай сярэдняй школы і зараз рыхтуецца да паступлення ў Інстытут замежных моў.

ПРАЎДА МІРУ ПЕРАМОЖА ВАЙНУ

Паважаныя супрацоўнікі Камітэта культурных сувязей з сусайчынікамі! Сардэчна віншую вас з наступішым 1963 годам і жадаю яшчэ больш грандыёзных поспехаў у асваенні космасу і пабудове шчаслівага жыцця паўкіраўніцтвам партыі Леніна. Вялікае дзякуй за ваш каштоўны падарунак — пасылку выдатных кніг, якія было так прыемна атрымаць ад сваіх землякоў. Усе тры пакеты прыйшлі якраз к Новаму году. У мяне тады былі госці і давялося падарыць адну кнігу сябрам.

Сустрэлі мы Новы год у асяроддзі рускіх перасяленцаў, узнялі бакалы за нашу Радзіму, за здароўе тых людзей, дзякуючы намаганням якіх мы маглі мірна сустракаць Новы год. Узяму свету вядома, хто патушыў запалены шнур атамнай вайны ў раёне Карыбскага мора. Мы глыбока ўдзячны за гэта Савецкаму ўраду і савецкаму народу. Я думаю, што нават і тыя, хто запалілі гэты небяспечны шнур, павінны быць удзячны тым, хто патушыў яго, бо яны таксама сустракалі са сваімі сем'ямі мірны Новы год.

Я веру, што прыдзе хутка час, калі ўсе людзі планеты зразумеюць, хто сее зло, а хто — добра, хто змагаецца за свет, свабодны ад катастроф, рабства, галечы, голаду, войнаў і бяспраўя. Я разумею, што ў часы культу асобы Сталіна было дапушчана рад памылак. Але Камуністычная партыя смела і адкрыта выпраўляе іх. А вось капіталісты не хочыць зразумець сваіх памылак. Яны стварылі нецярлімае становішча і спрабуюць трымаць увесь свет у страху

атамнай вайны, назапашваюць усё больш атамных бомб, раздуваючы гэтым самым гонку ўзбраенняў. І гэтыя людзі хадзяць у цэрквы і моляцца богу, каб ён выратаваў іх. Ад каго ж вас ратаваць, паны капіталісты? Можна ад гэтых бомб, што вы назапасілі? Дык ці не лепш хутчэй узяцца за розум і спыніць гонку ўзбраенняў.

Якія толькі брудныя справы не творацца ў нас пад прыкрыццём бога. Нядаўна, напрыклад, у ваколіцах Таронта, у рабочым пасёлку Скарбора, да аднаго старога прыйшлі дзве жанчыны з секты Іеговы і пачалі маліцца за яго здароўе. Стары паверыў, што яны яму дапамогуць сваімі малітвамі, а калі гэтыя «веруючыя» скончылі маліцца і пайшлі з дому, то ў старога зніклі з кішэні 142 долары.

Вось такая ў нас цана малітваў. Вось чаму канадскі працоўны народ пачынае ўсё больш і больш разумець, каму трэба маліцца, якім малітвам верыць. У такіх малітвах перастаюць верыць і народы Лацінскай Амерыкі. Цяпер, калі мы святкуем Новы год і радуемся міру, то ў рэспубліцы Перу аб'яўлена ваеннае становішча. Там вайна. Чаму? Бо гэта выгадна тым, хто душыць працоўных, пралівае кроў рабочага класа. Гэта яны, капіталісты, моляцца богу, каб яшчэ і яшчэ лілася кроў, але рабочы клас цвёрда верыць, што перамога будзе на яго баку. Праўда міру пераможа вайну!

Няхай жа гэты год прынясе свабоду і мір ўсім свету.

П. ЧАРНЫШЭВІЧ.

Канада.

ЗДЗІЎЛЯЮЧАЯ НЯДОБРАСУМЛЕННАСЦЬ

Імя доктара Эдварда Тэлера, як «бацькі вадароднай бомбы», добра вядома ў сувязі з яго парадамі па частцы ўжывання ядзернай зброі. Ён карыстаецца славай зацятага праціўніка раззбраення, прыхільніка прадаўжэння выпрабаванняў ядзернай зброі і ўзмоцненай падрыхтоўкі да атамнай вайны (і разам з тым злоснага антыкамуніста).

Нядаўна кнігавыдавецтва Даблдэй у Нью-Йорку выпусці-

ла ў свет кнігу Тэлера, напісаную ім разам з журналістам Аленам Браўнам, пад загалоўкам «Спадчына Хірасімы», у якой падрабязна разглядаюцца такія пытанні, як магчымыя вынікі ўсеагульнай ядзернай вайны, сутнасць і характар «абмежаваных войнаў», напрамку і развіцця сродкаў ядзернага нападу ЗША і стварэнне сіл так званых другога ўрада, будаўніцтва супраціўных сховішчаў і іх роля ў абароне насельніцтва ў будучай вайне, небяспека радыяактыўных ападкаў і г. д.

Эдварду Тэлера, зразумела, лепш чым каму-небудзь вядомы магчымыя вынікі шырокага ўжывання ядзернай зброі, ад-

нак ён разглядае гэта і іншыя пералічаныя вышэй пытанні зусім не як вучоны-атамшчык, а як заўзяты палітыкан, насуперак здароваму розуму і аб'ектыўнай рэчаіснасці, насуперак інтарэсам чалавецтва і прынцыпам элементарнай гуманнасці. Тэлер разглядае ўсе пытанні, якія разбіраюцца ў яго кнізе, праз прызму інтарэсаў амерыканскіх ваеннапрамысловых манопалій і Пентагона.

Тэлер, відавочна, напалоханы распаўсюджваннем ідэй раззбраення і ўсеагульнага міру. Забарона ядзерных выпрабаванняў знаходзіць усё большую падтрымку сярод амерыканскага народа. За забарону ядзерных выпрабаванняў выказваюцца, у прыватнасці, вучоныя ў ЗША, далучаючы свой голас да галасоў вучоных усяго свету.

«Імкненне амерыканскага народа і некаторых афіцыйных асоб шляхам перагавораў і ўступак заключыць з Савецкім Саюзам пагадненне выклікае ў мяне пастаянны неспакой», — піша «бацька вадароднай бомбы» Тэлер.

Тэлер стараецца даказаць, што вайна з прымяненнем ядзернай зброі зусім не такая небяспечная, як гэта ўяўляе сабе просты народ на падставе таго, што ён ведае аб выніках выбухаў у Хірасіме і Нагасакі, ад якімі былі ўпершыню ў гісторыі скінуты ўвосень 1945 года атамныя бомбы з самалётаў Злучаных Штатаў.

Па афіцыйных даных амерыканскай статыстыкі, атамная бомба, скінутая над Хірасімай па асабістым загаду прэзідэнта Трумэна, зрабіла наступныя вынікі: 78 тысяч чалавек было забіта, каля 14 тысяч чалавек «прапала без вестак», г. зн. іх не далічыліся, 37 тысяч чалавек было паранена. Многія тысячы засталіся калекамі. Шпіталь прамянёвых хвароб у Хірасіме ў бягучым годзе наведала 13

тысяч чалавек з рознымі сімптомамі прамянёвай хваробы, ад якой працягваюць паміраць жыхары Хірасімы яшчэ цяпер, г. зн. праз 17 год пасля гэтага першага эксперыменту з прымяненнем атамнай энергіі для раззбраення і знішчэння людзей, гэтай страшнай трагедыі, якая паклала пачатак тэарызаванню народаў па ўсім зямным шары.

«Прадказанні аб будучай вайне не могуць быць цалкам правільнымі», — чытаем мы ў кнізе «Спадчына Хірасімы», і далей: «Мы выжывем, калі будзе створана неабходная абарона». Тут жа выразна чуваць сувязь гэтага чалавеканенавісніка з небезьведомым прыхільнікам узвядзення сховішч Нельсанам Ракефелерам, які лічыцца апекуном Тэлера.

Што на самай справе значыць ядзерная вайна, аб гэтым лепш паслухаць вядомага англійскага вучонага Джона Бернала, які на Кангрэсе за ўсеагульнае раззбраенне ў ліпені 1962 года на-

ступным чынам ахарактарызаваў магчымыя вынікі тэрма-ядзернай вайны: «Мы ведаем зараз, што жахі, якія мы ледзь асмельваемся сабе ўявіць... не ідуць ні ў якое параўнанне з інтэнсіўнасцю і маштабамі таго,

(Заканчэнне на 4-й стар.)

ХІБА НА МЕСЯЦЫ

Гандаль бывае розны: унутраны, замежны. Гандлююць натуральна і валютаю. Усяк бывае: адзін купец зробіць добрую выручку, другі — капеечны інтарэс зыдаць, а бывае і так, што купчына збанкрутуе — тады хоча кулю ў лоб, што шчасенька і здарэцца з капіталістычнымі гандлярамі.

У ЗША ёсць кампанія, што прадае маэнткі на Месяцы. Гэта ўжо завочны замежны гандаль. Як бацьце, можна быць сапраўдным лунатыкам і купіць шматок Месяца.

Бебурнацы запазычылі ў сваіх амерыканскіх босаў штосьці па-

Мал. М. ЖЫТНІЦКАГА.

Ф е л ь е т о н

добнае на іхні гандаль мясячковымі маэнткамі. Неяк давялося мне прысутнічаць на адным зборышчы гэтых «змагароў» у г. Брэдфордзе. Пасля звычайных: «мы дойдзем», «мы пераможам», «мы прыдзем», «мы панаваць будзем» і аплаквання, па-іхняму, «беднага народа беларускага, які з голаду памірае, парабаваны маскоўскім бальшавізмам», пачалася неафіцыйная кампанія абдзірання эмігрантаў, дакладней кажучы вычышчэння іх кішэняў ад цяжка заробленых шылінгаў. Мой сябра і я стаялі каля акна і, гутарачы пра міжнародныя здарэнні, наглядалі гэтую камедыю.

Праз нейкі час, жадаючы пажывіцца за кошт нашых кішэняў, да нас накіраваўся Янка Мішалюк. Вельмі тоўстая асоба з круглым, як той Месяц, і такім жа вялікім, тварам, з якога ніколі не зыходзіць ліслівая ўсмешка. Кажуць, што гэты Янка, каб праціснуцца ў

тутэйшыя кіруючыя вышэйшыя бебурнацкія колы, гатоў лізаць не толькі боты ўплывовым ягамосцам, але і месцы, дзе чалавек звычайна адчувае мяккасць ці цвёрдасць крэсла.

Райцэўскі, так называецца мой сябра, падміргнуў мне і кажа ўпаўголаса:

— Увага. Разыгрываецца другая дзея камедыі «Па грошы», што датычыцца нас.

Я спачатку не зразумеў, што меў на ўвазе мой сябра. Мішалюк падыйшоў да нас са сваёй ужо славаўтай ухмылкай і вельмі ветліва кажа нам:

— Ну, а вы, спадары, не купіце па некалькі беларускіх паштовых марак на нацыянальны фонд?

— О, спадар Мішалюк, каб я толькі быў упэўнены, што гэтыя маркі выменяюць мне на зямельку на Бацькаўшчыне, вядома, калі вы яе вызваліце, то я купіў бы на некалькі сот гектараў, — паліскаваючы вачыма, жартоўным тонам прамовіў мой сябра.

— Вядомая рэч, спадары, гэта так і будзе. Калі мы вернемся на Бацькаўшчыну, кожная марка будзе варта гектара зямлі. І вам, спадар Райцэўскі, няма чаго жартаваць.

Бачачы, што яму не ўдасца зрабіць з нас паноў-земляўласнікаў, ён з нічым адкаціўся.

Узважыўшы пэўныя абставіны і дапусціўшы, што ў амерыканскім касманаўстве змогуць адбыцца зрухі, якія палепшаць іх поспехі ў гэтай галіне навукі і тэхнікі, можна нават хоць крыху спадзявацца на шансы амерыканскіх мясяцаўладальнікаў пабачыць іх эстэйтс (маэнтак).

Але як ні круці і ні вярці, беларускім нацыяналістычным панам ніяк не выпадае і не выпадзе займець іхнія зямельныя ўладанні на нашай роднай беларускай зямельцы.

Паспрабуйце, паны, купіць лепш па шматку Месяца. Хто ведае, можа шчасце ўсміхнецца і вам.

Міхась РОДНЫ.

Манчэстэр.

З АДНЫМ ЖАДАННЕМ

... Успамінаю дні фашысцкай акупацыі, асабліва вясну 1944 года. Тады мяне, як і многіх іншых беларусаў, пад пагрозай расстрэлу «мабілізавалі» ў Беларускаю краёвую абарону. Не магу цяпер не шкадаваць аб тых, я б сказаў, несвядомых адносінах да фактаў, якія былі ў мяне тады. Ды і наогул, ці мог я, жаўтароты юнак, які вырас пры панскай Польшчы, колькі-небудзь правільна разабрацца ў гэтым вадавараце падзей? Калі аглядаюся назад, цяпер многае становіцца ясным. Яснай становіцца і сутнасць дзейнасці беларускіх нацыяналістаў на чале з Астроўскім і Кушалем, гэтых марыянетачных стаўленікаў германскага фашызму, арганізатараў так званых атрадаў БКА, якія немцы выкарыстоўвалі ў мэтах умацавання акупацыйнага рэжыму.

Таму не дзіўна, што пасля вайны Савецкая ўлада прыцягнула да адказнасці салдат з БКА, хаця многія туды насільна былі загнаны. Я таксама панёс пакаранне і, асінсваюшы ўсё, зразумеў, якую шкоду я прычыніў справе вызвалення Радзімы ў час вайны. Усё гэта здаецца кашмарным сном.

Пасля адбыцця пакарання, вярнуўся ў родныя мясціны, атрымаў кватэру, работу, магчымасць вучыцца.

У 1957 годзе я скончыў 10 класаў і паступіў у тэхнікум. У 1961 годзе паспяхова абараніў дыпломную работу. Мне прысвоена званне тэхніка-электрыка. І я працую з адным жаданнем зрабіць як мага больш для Радзімы, каб кампенсаваць тую шкоду, якую я зрабіў у гады вайны.

А. АЛЕКСІЕВІЧ.

г. Баранавічы.

На здымку: А. Алексіевіч (у цэнтры) сярод таварышаў па рабоце.

ЗДЗІЎЛЯЮЧАЯ НЯДОБРАСУМЛЕННАСЦЬ

(Пачатак на 3-й стар.)

што будзе ў выпадку ядзернай вайны. Тая вайна не пашкадуе ні ворага, ні нейтрала... Загінуўшыя і параненыя ў ёй складуць наўрад ці менш трэція часткі чалавецтва, а разбурэнне ў выніку гэтага зробіць жыццё тых, што застануцца ў жывых, вельмі ненадзейным.

Паводле даных, прадстаўленых амерыканскімі спецыялістамі Сенату ЗША, людскія страты ЗША пасля ўсяго толькі 24 гады ядзернай вайны складуць ад 50 да 75 мільёнаў чалавек.

Такая суровая ісціна аб сапраўдным характары тэрма-ядзернай вайны. Гэтую ж ісціну з дапамогай такіх вучоных, як Тэлер, стараюцца ўтаіць ад народа рэакцыйныя колы, якія спрабуюць даказаць неабходнасць ядзернай вайны і неабходнасць паскарэння падрыхтоўкі да яе.

Кампанія за ўзвядзенне сховіш (якая некалькі заповолілася ў выніку выкрыцця Ілюзорнаці такіх сховішч) атрымала новы штуршок у дні, калі ў выніку блакады, устаноўленай Кенедзі вакол Кубы, насельніцтва зачала з дня на дзень узнікнення вайны і, зразумела, задумвалася аб тым, як выратавацца ў выпадку ўжывання ў ёй ядзерных бомб.

Ад ядзерных бомб сховішчаў

няма і быць не можа, гэта да-статкова ясна. Аб гэтым пісалі ўсе сумленныя вучоныя і спецыялісты па атамнай энергіі. Так пісаў вядомы амерыканскі вучоны Лайнус Поўлінг, аб гэтым неаднаразова з поўнай пераканальнасцю гаварылі і пісалі многія іншыя.

Такі вучоны, як Эдвард Тэлер, зразумела, не можа не ведаць, да якіх жахлівых вынікаў магла б прывесці ядзерная вайна. Пісаць тое, што ён піша, можа чалавек яго калібры толькі з мэтай супакоіць народ і затрымаць рост прыхільнікаў разбурэння і забароны ядзерных выпрабаванняў, таму што яго адкрытым імкненнем з'яўляецца не папярэджанне вайны, а развязка яе.

Мала аданіць гэтага Ілжэ-прарока, скажальніка фактаў, як нядобрасумленнага ашуканца. Даводзіцца здзіўляцца гэтай нядобрасумленнасці і спадзявацца на тое, што яго прапаганда вайны будзе сустрэта больш сумленнымі вучонымі абвяржэннем яго сцверджанняў. Такая кніга, як «Спадчына Хірасімы» Тэлера і Браўна, ганьбуе яе аўтараў. Выкрыццё чалавеканавісніцкай сутнасці падобнай кнігі з'яўляецца важнай задачай усіх, каму дарагія справа міру і інтарэсы народаў.

Газета «Русский голос».
ЗША.

СТАНСЫ

Не можаш змагацца за волю сваю,
Змагайся за волю другога,
За рымлян, за грэкаў.
У слаўным баю
Загінь, а наблізь перамогу.

Бо той толькі рыцар, хто
смела стаіць
За праўду, за слушную справу.
Змагайся за волю, каб
рыцарам быць.
Загінеш—народ цябе
ўславіць.

Джордж Гордан БАЙРАН.

САМАЕ-САМАЕ

На спартыўным полі мінулага года ззяюць і сняжынкі кур'ёзаў, якія ўпалі са старонак сусветнага спартыўнага друку.

САМЫ шчаслівы ўдар у мінулым годзе зрабіў аўстралійскі тэнісіст Боб Цілі. Аднойчы неадкладна пасланы мяч трапіў у дзясчыну, якая сядзела на трыбуне. Цілі галантна папрасіў прабачэння ў яе. Так адбылося знаёмства. Хутка яны паканіліся.

САМЫМ дзіўным пісьменнікам мінулага года можна лічыць чэмпіёна свету па боксу Соні Лістана. Амерыканскі прафесіянальны боксёр піша кнігу мемуараў «Соні-бой». Усяго некалькі месяцаў назад 29-гадовы Лістан навучыўся чытаць і пісаць.

САМУЮ арыгінальную музыку мінулага года стварыў бразільскі кампазітар Жоа Асвальда. У гонар перамогі зборнай каманды Бразіліі на чылійскім чэмпіянаце свету па футболе ён напісаў оперу.

САМЫ памылковы дзягнэз мінулага года паставіў адзін французскі ўрач. Убачыўшы ў антрапалагічным музеі гіпсавы адбітак ступні, ён сказаў: «Тыповы выпадак анамаліі. Гэты чалавек ніколі не змог бы займацца спортам». Адбітак быў пакінуты Жакам Анкетылем, які незадоўга да таго ў трэці раз стаў пераможцам велогонні «Тур дэ Франс».

САМЫМ доўгім імем мог бы пахваліцца ў мінулым годзе амерыканскі спрынтэр Салавата Нейавакахомондзідзітэ. Аднак па просьбе спартыўных журналістаў ён стаў называць сябе працей — Дэйвам Джэйсам.

(АДН).

Ку-ку!

ПРАМЕТЭЙ СВАЙГО ЧАСУ

Імя Джорджа Гордана Байрана даўно стала дарагім не толькі для аматараў паэзіі, але і для сэрцаў усіх свабодалюбівых людзей свету. Асноўныя ідэі жыцця і творчасці Байрана можна выказаць адным словам — свабода. Першы зборнік вершаў Байрана «Вольныя часіны» быў надрукаваны, калі паэту было ўсяго 19 год. Ва ўсіх сваіх лірычных, драматычных, сатырычных творах, у сваім асабістым жыцці Байран заўсёды заставаўся палымым змагаром за свабоду, абаронцам прыгнечаных і пакрыўджаных. Байран аказваў дапамогу італьянскім карбанарыям, змагаўся і загінуў за вызваленне грэкаў з-пад турэцкага прыгнёту.

Вісарыён Рыгоравіч Бялінскі пісаў пра Байрана: «Байран — гэта быў Праметэй нашага стагоддзя, прыкаваны да скалы і мучымы коршунам: магутны геній, на сваё гора, зазірнуў наперад і, не разгледзеўшы за туманнай даллю запаветнай зямлі будучага, ён пракляў сучаснае і аб'явіў яму варожасць непрымірымую і вечную; носячы ў грудзях сваіх пакуты мільёнаў, ён любіў чалавецтва, але пагарджаў і ненавідзеў людзей, паміж якімі бачыў сябе адзінокам і адвержаным са сваёй гордаю барацьбою, са сваім бессмяротным смуткам».

АДРАС: СІДНЕЙ, МАГАЗІН РУСКАЙ КНІГІ

— «Жывыя і мёртвыя» Канстанціна Сіманова ёсць у вас?

— Няма, ужо ўся разышлася.

— Ёсць што-небудзь Паустоўскага?

— Зараз няма, чакаем, заходзьце.

Звычайная для любога кніжнага магазіна сцэна, ці не праўда? Але справа ў тым, што мне давялося яе ўбачыць не ў кніжным магазіне на вуліцы Горкага ў Маскве, а ў доме 52 па вуліцы Філіпстрыт у Сіднеі.

У доволі прасторным памяшканні «Магазіна рускай кнігі» цесна ад наведвальнікаў. Пакупнікі тоўпяцца ля стэндаў з навінкамі савецкай літаратуры, ля паліц з рускімі класікамі, ля прылаўкаў са свежымі газетамі і часопісамі, атрыманымі з Савецкага Саюза і іншых сацыялістычных краін. З задавальненнем і пачуццём гонару за савецкую літаратуру бачу, што рэдкі пакупнік выходзіць з магазіна з пустымі рукамі.

Супрацоўніцы магазіна Ф'юшэр Льюі і Тамара Шалкова вельмі занятыя. Сёння пятніца — дзень, калі ў Аўстраліі выдаюць заробную плату. — і ў магазіне асабліва многа народу. Усё ж мне ўдалося крыху пагаварыць з імі.

— Хто сюды прыходзіць? О, на гэта цяжка адказаць. Кола нашых пакупнікоў вельмі шырокае. У нас купляюць і студэнты, і рабочыя, і навуковыя работнікі, і хатнія гаспадыні...

— Цяжка сказаць таксама,

што карыстаецца самым вялікім попытам. Усё ідзе добра. Савецкая мастацкая літаратура? Вы самі толькі што чулі — яе ўвесь час пытаюцца. Ніколі не залежваецца дзіцячая літаратура: у Аўстраліі добра ведаюць і Чукоўскага, і Маршака. Наперабой купляюць падручнікі рускай мовы. З кожным годам нам даводзіцца выпісваць іх усё больш і больш. Ахвотна купляюць савецкія газеты і часопісы. Цалкам разыходзіцца спартыўная літаратура, асабліва шахматная. Вялікім попытам карыстаецца савецкая тэхнічная кніга. Пакупнікі гавораць, што яна не толькі ў вышэйшай ступені кампетэнтная, але і на многа таннейшая, чым выданні ў ЗША або Англіі.

Не адважваючыся больш адрываць Льюі і Шалкову, закрываю свой бланкет і накіроўваюся да выхаду. На вуліцы спыняюся ля вітрыны магазіна. На вокладках на англійскай і рускай мовах чытаю імёны любімых савецкіх пісьменнікаў, уся творчасць якіх прасякнута імкненнем да міру і гуманізму. Як адрозніваецца гэтая вітрына ад вітрын многіх іншых аўстралійскіх кніжных магазінаў, якія рэкламуюць літаратуру забойстваў, жахаў, ненармальнай псіхікі, вітрын, што могуць сысці за стэнд музея криміналістыкі.

Васіль КАНДРАШОУ,
карэспандэнт ТАСС.

МАЦНЕЙ ЗА СМЕРЦЬ

Першае лістапада. У гэты дзень большая частка насельніцтва Бельгіі наведвае могілкі і пакідае на магілах родных і блізкіх букеты хрызантэм, якія ў гэтыя дні прадаюцца ўсюды. Карыстаючыся такой магчымасцю, мы, савецкія грамадзяне з горада Льеж, таксама наведвалі могілкі, размешчаныя ў гарадской крэпасці, дзе ляжаць расстраляныя ў час другой сусветнай вайны нямецкімі фашыстамі не толькі бельгійскія патрыёты, але і савецкія воіны.

Набліжаючыся да крэпасці, мы ўбачылі наш чырвоны савецкі сцяг. Ён, як вартавы, горда лунаў над крэпасцю. Нашы таварышы ўсклаі букеты на магілы загінуўшых суайчыннікаў і зрабілі некалькі здымкаў.

Гід паказаў нам камеры, асуджаных на смерць, камеру катаванняў з замураванымі ў сцяну кольцамі і кручкамі. Мы бачылі і жахлівае месца кары... У крэпасці таксама былі знойдзены пасля сканчэння вайны ямы, у якія дзесяткамі былі кінуты трупы расстраляных патрыётаў. Месца злачыністваў фашысты ўсяляк стараліся скрыць ад народа — яны ўстанавілі тры велізарныя сасновыя крыжы з надпісам: «Ваенныя могілкі». На самай жа справе тут было пахавана больш за 400 мужных барацьбітоў розных нацыянальнасцей.

Асабліва сумнае ўражанне агляд крэпасці зрабіў на падлеткаў; з якой прагнасцю слухалі яны расказ гіда і, відаць, сумняваліся, што з таго часу прайшло ўсяго толькі столькі часу, колькі ім цяпер год.

Спіце, дарагія героі. Няхай вам і чужая зямля будзе мякчэй за пух. Вы аддалі жыццё за выратаванне цывілізацыі і культуры ўсіх народаў. У нашых сэрцах ніколі не пагасне памяць аб вас, дарагія таварышы.

Бельгія.

Віктар САЛАУЕУ.

ВЯЛІКАЯ БУДУЧЫНЯ МАЛЫХ ГАРАДОЎ

Выканком Мінскага абласнога Савета дэпутатаў працоўных зацвердзіў генеральны план развіцця рабочага пасёлка Жодзіна. Буйнейшым прамысловым прадпрыемствам тут будзе рэканструюемы Беларуска-аўтазавад, які выпускае самазвалы-гіганты.

Тры разрозненыя пасёлкі аб'яднаюцца ў адзіны архітэктурны ансамбль. Будучы горад намечана забудоваць будынкамі ў чатыры-пяць паверхаў. Ужо цяпер тут пабудаван кіназатр, узводзіцца школа на 640 месц, рад шматкватэрных дамоў і іншыя аб'екты. У далейшым намечана будаўніцтва новых магістралей, культурнага і гандлёвага цэнтраву, сетак цэплафінацыі, каналацыі, вадаправода. Запраектавана паркавая зона. Распрацоўваюцца таксама генеральныя планы развіцця і забудовы і раду іншых невялікіх гарадоў.

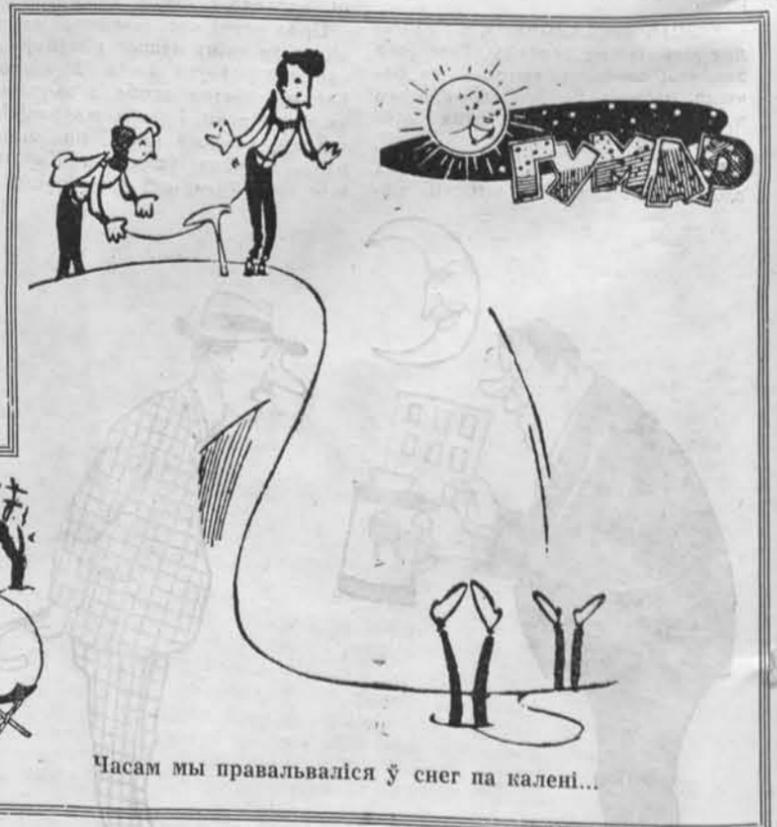
Узяць, напрыклад, Барысаў. Развіццё прамысловасці пацягнула за сабой змяненне ў знешнім абліччы горада. Рэканструюецца не толькі цэнт-

ральная частка, але і ваколіцы. Тут будзеца завод аўта-трактарнага электраабсталявання, нядаўна завершана будаўніцтва аўтарамонтнага завода, расшыраюцца млын-камбінат, завод гідраапаратуры, лесахімзавод. На чарзе ўзвядзенне завода пластычных вырабаў, фармацэўтычнай фабрыкі. Падабрана пляцоўка для новага мясакамбіната.

Вялікае прамысловае будаўніцтва суправаджаецца ўзвядзеннем новых культурна-бытавых устаноў.

Вялікія перспектывы росту адкрываюцца перад невялікімі гарадамі, якія знаходзяцца паблізу сталіцы рэспублікі. У Слуцку атрымлівае «прапіску» цукровы завод. Ужо закладзен яго галоўны корпус. Павялічвае сваю магутнасць кансерва-сокавы завод. Будаўніцтва завода штучнага каракулю і рэканструкцыя станкабудаўнічага завода, фабрыкі музычных інструментаў вядзецца ў Маладзечна.

Такія штырхі бліжэйшай будучыні толькі асобных малых гарадоў Беларусі.

Часам мы правальваліся ў снег па калені...

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ